Szempontrendszer szóbeli vizsga számonkéréséhez

(Szabályrendelet 4.§ 2.4.)

(LELKÉSZKÉPESÍTŐ, KÜLÖNBÖZETI ÉS HONOSÍTÁSI VIZSGÁRA JELENTKEZŐKNEK)

EGYHÁZ ÉS TÁRSADALOM *1 c) sz. melléklet*

A vizsga célja: meggyőződni a jelölt elfogadható tájékozottságáról a legfontosabb és aktuális egyházi, társadalmi, közéleti, szociáletikai kérdésekben. A jelöltnek számot kell adnia arról, hogy a tanulmányai során megszerezett teológiai ismereteit a gyakorlatban is alkalmazni tudja konkrét, a keresztyén ember válaszait és döntésre segítését váró élethelyzetekben. Ennek részeként a jelöltek etikai véleményalkotási és érvelési készségét is vizsgáljuk. Mivel ez a készség bizonyos, jól meghatározható paraméterekkel mérhető, a következőkben ennek a véleményalkotási folyamatnak a lényegesebb elemeit rögzítjük, ajánlás jelleggel. Az erkölcsi értékítélet kialakítása során a jelölt adjon számot egyházunk hitvallásainak, különösképpen a II. Helvét Hitvallásnak az adott témakör számára releváns tanításáról.

a) *A helyzet elemzése*
A helyzet megjelölése (erők, érdekek, normák, szerepelvárások feszültsége). A szükséges tényanyag megismerése. Konfliktushelyzetben az érintettek lelkiállapotának megismerése. Ebben a lépésben kell odafigyelni az érintettek élettörténetére, vallási szocializációjára, a magukkal hozott morál elvárásaira. Érdemes megfogalmazni, hogy mit várnak el a konfliktusban érintettek az etikai tanácsadástól.

b) *A szubjektív és objektív feltételek ellenőrzése*
E téren a lelkipásztornak/etikusnak arra kell figyelnie, hogy milyen szakmai ismeretekre és empatikus készségre lesz szükség a helyzet megoldásához, maga mennyire érintett a döntési folyamatban, mennyire vezetik saját érdekek, illetőleg azt is számba kell venni, hogy a konfliktus közvetlenül érintett szereplői mennyire együttműködőek a döntés keresésében. Ezen a ponton várható el a komplex, személyiségeket, morális elvárásokat, társadalmi- szociális hátteret felvázoló, s ezzel az erkölcsi dilemma alapját adó értékkonfliktus megfogalmazása. Itt kell felbecsülni az egymással szemben álló értékek erejét és relevanciáját is.

c) *Teológiai, etikai reflexiók megfogalmazása*
Ez a reflexió szintje. A jelöltnek itt számot kell adni arról, hogy milyen ismeretanyag áll rendelkezésre a kérdés megoldásához: milyen bibliai normák jöhetnek számításba ebben a helyzetben, milyen teológiai felismerések és összefüggések vonatkoznak a témára, teológia- és egyháztörténeti példák, megoldások bemutatása, az érvelés felekezeti sajátosságainak ismertetése. Milyen egyházi állásfoglalás, tanítás, segédanyag ismeretes a témában? Lehetséges válaszok megtalálása. Nem teológiai (pl. filozófiai) megoldások összevetése a teológiai válaszokkal.

d) *A lehetséges döntések mérlegelése*
Ezen a ponton a fentiek ismeretében és függvényében, a konkrét szituációra tekintettel kell a lehetséges döntéseket és következményeiket számba venni, figyelembe véve a döntések rövid és hosszú távú következményeit. A mérce felállításában a lelkipásztornak saját keresztyén hite jelenti az elsődleges forrást. Ezen a ponton a lelkész/lelkigondozó/etikus nem hallgathatja el saját véleményét, de az ne legyen paternalisztikus, fölényes. A mérce itt nem biblicisztikus, de a Biblia

igazságait és üzenetét alkalmazza a konkrét helyzetre, figyelembe véve a biblikus értékrend és szociális normarendszer, illetőleg a társadalmi morál között fennálló feszültséget is.

e) *A lehető legjobb megoldás keresése*
Meghatározni a lehető legkisebb rosszat, illetőleg az elérhető legnagyobb jót a már meghatározott mérce értelmében.

f) *Etikai döntés és visszacsatolása a gyakorlat/életvitel szintjére*
Az etikai döntés a folyamatban az a pont, amikor a lehetséges cselekvési alternatívák közül kiválasztjuk azt a megindokolt döntést, mely a helyzet értékelését vagy a konfliktus megoldását adja. A jelölt adjon javaslatot/példát arra, hogy az így meghozott döntést, illetve etikai értékítéletet hogyan kapcsolja vissza a gyülekezeti élet szintjére (pl. tájékoztatás, tanítás, lelkigondozás, gyülekezetvezetési döntések stb. estén)

Kijelölt témakörök az *Egyház és társadalom* szóbeli vizsgához – 2022

(1) Házasság, család, szexualitás
- a házasság református értelmezése, áldásai
- a lelkipásztor családja és szolgálata: áldások és konfliktusok
- a gender-ideológia hatásai

(2) Fogantatástól a halálig: az élet védelme, majd a halál kérdései
- keresztelői beszélgetés
- lelkigondozói beszélgetés a terhességmegszakítás előtt, után vagy helyett
- káros szenvedélyek

(3) Egyház és állam
- jog és igazságosság
- az egyház és az állam, illetve önkormányzat együttműködésének kérdései

(4) Egyház és nemzet
- külhonban és diaszpórában élő magyar reformátusság
- nemzeti ünnepeink missziói lehetősége

(5) Média
- médiafelületek missziós szempontból
- világi és egyházi média különbsége
- virtuális világ

(6) Pénzügyek
- adakozás
- hitel, kamat, uzsora, személyi kölcsön
- megtakarítás

(7) Társadalmi összetartozás és szolidaritás
- menekültek
- az egyház felelőssége a cigányságért

(8) Az ökumenikus együttműködések lehetőségei és nehézségei
- ökumené a település életében
- ökumenikus közeledés kockázatai

(9) Globális jelenségek
- migráció, demográfiai változások
- Európai Unió
- divatok, trendek

(10) Háború és béke aspektusai
- igazságos háború
- igazságos béke
- a háború következményei

_____

KÜLÖNBÖZETI ÉS HONOSÍTÁSI VIZSGÁRA JELENTKEZŐKNEK

(Szabályrendelet ZS. - 98/2010.11.18. 4. § 1.) *1 d) sz. melléklet*

EGYHÁZTÖRTÉNET SZÓBELI TÉTELSOR – 2022

A Magyarországi Református Egyház történetéhez 1918-1944 között:

(1) Útkeresési kísérletek, teológiai irányzatok
(2) A református egyház társadalmi és szociális szolgálata, missziói tevékenysége, egyházi élet a gyülekezetekben és az egyház kulturális hatása

A Magyarországi Református Egyház történetéhez 1944-1990 között:

(3) Az 1944-45-ös események és Révész Imre jelentősége
(4) Törekvés az egyház missziói munkájának megbénítására
(5) Egyházunk az 1956. évi forradalom idején és Ravasz László jelentősége
(6) A legújabb kori egyháztörténetünk áttekintése (1948-1990) és a magyarországi református teológiai munka fél évszázada szociáletikai megközelítésből

A felkészüléshez ajánlott irodalom: Barcza József – Dienes Dénes (szerk.), *A Magyarországi Református Egyház története 1918-1990,* Sárospatak, 1999.

_____

KÜLÖNBÖZETI ÉS HONOSÍTÁSI VIZSGÁRA JELENTKEZŐKNEK

(Szabályrendelet ZS. - 98/2010.11.18. 4. § 1.) *1 e) sz. melléklet*

JOGI ALAPISMERETEK ÉS EGYHÁZJOGI ISMERETEK SZÓBELI TÉTELEK – 2022

(1) Jogalkotás Magyarországon és a Magyarországi Református Egyházban. Ismertesse az állami és az egyházi jogalkotó szerveket, az állami és egyházi jogi normák elnevezését, a jogszabályok hierarchiáját!

A Magyarországi Református Egyház jelenleg mely kérdéseket szabályoz törvényi szinten?

(2) Melyek a vallásszabadságra és az egyházakra vonatkozó rendelkezések Magyarország Alaptörvényében?

A Magyarországi Református Egyház mely törvénye rendelkezik az egyház belső alkotmányos és szervezeti kérdéseiről? Ismertesse a törvény I. részéből a legfontosabb általános szabályokat!

(3) Adjon vázlatos áttekintést a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. tv. (Ehtv.) törvényben szabályozott kérdésekről!

Milyen egyházkormányzati szinteket határoz meg a Magyarországi Református Egyház alkotmányáról és kormányzatáról szóló egyházi törvény, az egyes szinteken milyen testületi szervek működnek?

(4) Ismertesse a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. tv. (Ehtv.) törvénynek a vallási közösségek szolgálatában álló személyre (egyházi személyre) vonatkozó rendelkezéseit! (II/A. fejezet, IV. fejezet)

Melyek az egyházközség testületei, tisztségviselői és alkalmazottai? Kik alkotják az egyházközségi közgyűlést, mely kérdésekben jogosult döntésre?

(5) A lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. tv. (Ehtv.) hogyan szabályozza a vallási közösségek és az egyházi jogi személyek működési kérdéseit? (IV. fejezet)

Ki választható presbiterré, melyek a presbitérium működésének, a presbiteri gyűlés megtartásának szabályai?

(6) Ismertesse Magyarország Kormánya és a Magyarországi Református Egyház közötti Megállapodás megújításáról és az azzal összefüggő feladatokról szóló 1821/2017. (IX. 9.) Korm.határozattal közzétett Megállapodás főbb rendelkezéseit!

Adjon vázlatos ismertetést a lelkészek jogállásáról szóló törvény által szabályozott kérdésekről!

(7) Milyen állami forrásokra és támogatásokra jogosult a Magyarországi Református Egyház, és ezek milyen egyházi tevékenységekhez kötődnek?

Melyek a lelkipásztori állás betöltésének módjai a Magyarországi Református Egyházban? Ismertesse a meghívásos választási eljárás legfontosabb szabályait!

(8) Ismertesse a Magyarországi Református Egyház közszolgálati tevékenységeit, és ezek vállalásának indokait!

Milyen lelkészi kötelezettségeket határoz meg a lelkészek jogállásáról szóló törvény? (VII. fejezet)

(9) Ismertesse az állam és az egyházak különvált működésének szabályait az Alaptörvény VII. cikke és a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek, vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. tv. (Ehtv.) alapján!

Adjon áttekintő ismertetést az egyházközségek nem lelkészi tisztségviselői, valamint az egyházmegyei egyházkerületi és zsinati tisztségviselők megválasztásáról!

(10) Melyek a hitoktatásra vonatkozó állami szabályok, a hitoktatás milyen típusait teszik lehetővé?

Melyek az egyházi gazdálkodás alapelvei a Magyarországi Református Egyház gazdálkodásáról szóló 2013. évi IV. törvény szerint? Ezekből kettőt részletesen is fejtsen ki!

(11) Ismertesse a személyi jövedelemadó 1%-os felajánlásának főbb szabályait és jelentőségét! (1997. CXXIV. tv. 1. § (7) bekezdés, 4. §, 6/A. § (5a) bekezdés)

Ismertesse az egyházi gazdálkodási rend és az egyházközségi gazdálkodás főbb szabályait! (2013. évi IV. tv. 10-19. §§)!

(12) A Magyarországi Református Egyház Lelkészi Nyugdíjintézetének kik a tagjai? Hogyan szabályozza a 2002. évi II. törvény öregségi nyugdíjjogosultság korhatárát és a jogosultsághoz szükséges szolgálati időt?

Mi az Országos Református Egyházi Közalap célja, forrása és milyen célokra használja az egyház?

(13) Az egyházi fegyelmezés szerepe és jellege. Az egyházi bíráskodásról szóló 2000. évi. I. tv. milyen cselekményeket tekint fegyelmi vétségnek az egyháztagok és az egyházi tisztségviselők esetében? (29-30. §§)

Milyen járulékfizetési kötelezettségeket határoz meg a nyugdíjtörvény?

(14) Adjon rövid ismertetést a Magyar Református Egyház 2009. május 22-én elfogadott Alkotmányáról, és a Kárpát-medencei református egyházak együttműködéséről!

Milyen szabályokat ír elő a gazdálkodási törvényünk az ingatlanokra és az építkezésekre vonatkozóan?

_____